



Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Архітектурно-художній інститут
Кафедра образотворчого мистецтва

СИЛАБУС Освітнього компонента – ОК 20

Навчальна дисципліна – Мистецтвознавство

Освітній рівень	бакалавр	
Програма навчання	обов'язкова	
Галузь знань	02	Культура і мистецтво
Спеціальність	023	Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Освітня програма	ОПП «Образотворче мистецтво»	
Обсяг дисципліни	3.0 кредити ECTS (90 академічних годин)	
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття	
Індивідуальні та (або) групові завдання	реферат	
Форми контролю	залік	

Викладачі:

Копилова Надія Олександрівна, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва, nadiya.kopylova02@gmail.com

В процесі вивчення даної дисципліни студенти закріплюють теоретичну базу для вивчення спеціальних дисциплін, набувають уміння грамотно аналізувати твори образотворчого мистецтва, а також знання загальних закономірностей, правил, методів та засобів створення композиції творів образотворчого мистецтва.

Передумовами для вивчення дисципліни є набуття теоретичних знань та практичних навичок за дисципліною «Історія образотворчого мистецтва».

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 3. Формувати різні типи документів професійного спрямування згідно з вимогами культури усного і писемного мовлення.

ПРН 5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.

ПРН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН 9. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.

ПРН 10. Здатність здійснювати контроль за ходом творчого процесу відповідно до норм, вимог, інструкцій та рішень; перевіряти відповідність умов творчого процесу вимогам безпеки праці та санітарно-гігієнічним нормам.

ПРН 13. Застосовувати сучасне програмне забезпечення у професійній діяльності (за спеціалізаціями).

ПРН 14. Тракувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

ПРН 15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

ПРН 16. Розуміти вагому роль українських етно мистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва.

ПРН 17. Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

Диференційовані результати навчання:

знати:

- періодизацію мистецтва, історичні художні стилі, стильові особливості творів образотворчого мистецтва різних часів;
- мистецтвознавчі терміни та розуміння, імена провідних майстрів тієї чи іншої доби, їх твори;
- види композиції, засоби вираження художньо-творчого задуму;

володіти:

- здатністю сприймати, інтерпретувати та характеризувати твори образотворчого мистецтва;

- вмінням встановлювати особисте ставлення до них, аргументуючи власні думки, судження;
 - знанням основних термінів і понять, таких як: художній спосіб, метод і стиль, композиція, ансамбль, пропорції, ритмічні системи;
 - професійними засобами, які використовують художники в практичній роботі;
- вміти:
- відрізнити художні течії і напрямки в образотворчому мистецтві;
 - самостійно аналізувати і порівнювати окремі художні твори за змістом, композицією, колористичною будовою, манерою письма;
 - виділяти виражальні засоби твору мистецтва;
 - мотивувати емоційно-особистісне ставлення до твору.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва тем, змістовних блоків та модулів	Кількість годин			
		денна	денна ск	заочна	заочна ск
1	2	3	4	5	
Частина I (IV курс, I семестр).					
1	Тема 1. Вступ до мистецтвознавства. Художній твір. Поняття художності	2	2		
2	Тема 2. Історіографія мистецтвознавства	2	2		
3	Тема 3. Методи аналізу художніх творів	2	2		
4	Тема 4. Композиція та ідейний задум художнього твору. Основні принципи композиції	2	2		
5	Тема 5. Закони композиції та геометрія картини. Однофігурні та багатофігурні композиції	2	2		
6	Тема 6. Золотий перетин в художньому творі	2	2		
7	Тема 7. Особливості композиції портрета, пейзажу, натюрморту	2	2		
8	Тема 8. Колір як виразний засіб у композиції художнього твору	2	2		
	Всього	16	16		

Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний та максимальний рівень оцінювання щодо отримання «заліку» за навчальною дисципліною «Мистецтвознавство» складає 60 і 100 балів і може бути досягнутий наступними засобами оцінювання:

Засоби оцінювання		Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Вид контролю	Кількість у семестрі		
Реферат	1	30	50
Контроль знань:			

- Поточний контроль знань (доповіді, контрольні роботи)	2	10	20
- Підсумковий (семестровий) контроль знань	1	20	30
Разом		60	100

З дисципліни передбачено виконання реферату. Реферат виконується згідно тем лекційних та практичних занять курсу.

4.2 Перелік питань до поточного контролю знань з навчальної дисципліни «Мистецтвознавство»:

1. Мистецтвознавство як наука. Розділи мистецтвознавства
2. Історіографія мистецтва: зародження мистецтвознавства як науки в епоху Відродження
3. Історіографія мистецтва: становлення мистецтвознавчої науки у XVIII ст. Наукова спадщина Й. Вінкельмана
4. Розкрити сутність визначення «художній твір». Методи аналізу художніх творів
5. Особливості формально-стилістичного аналізу художніх творів
6. Іконографія та іконологія як методи аналізу художніх творів
7. Проаналізуйте картину Клода Моне «Бульвар Капуцинок» за принципом бінарних опозицій Г. Вельфліна
8. Проаналізуйте картину Жака Луї Давида «Присяга Гораціїв» за принципом бінарних опозицій Г. Вельфліна
9. Надати визначення поняттю «структура художнього твору». Розкрити складові елементи
10. Розкрити сутність визначення «ідея художнього твору». Засоби втілення ідеї художнього твору
11. Наведіть визначення поняття «композиція». Роль композиції у створенні художнього твору
12. Поняття зовнішньої та внутрішньої складової в композиції, їхнє співвідношення
13. Основні принципи композиції
14. Принципи побудови простору в композиції
15. Види композиції, залежно від головного композиційного вузла
16. Роль діагоналей у композиції
17. Основні закони композиції. Цілісність, симетрія, ритм
18. Проаналізуйте композицію будівлі східного фасаду Лувру за наступними параметрами: цілісність; симетрія; ритм; пропорції
19. Основні закони композиції. Закон пропорцій та закон контрастів
20. Закон головного в цілому. Поняття композиційного центру. Наведіть приклади
21. Надайте визначення «головному» і «другорядному» в композиції. Наведіть приклади
22. Поняття «акцент» і «домінанта» в композиції. Наведіть приклади
23. Розкрийте поняття «геометрія картини». Наведіть приклади

24. Геометрія твору Андрія Рубльова «Трійця»
25. Геометрія картини Рафаеля Санті «Сікстинська Мадонна»
26. Геометрія картини Сандро Боттічеллі «Весна»
27. Геометрія твору Пітера Пауля Рубенса «Зняття з хреста»
28. Способи акцентування напрямків у просторі картини та їхнє значення
29. Роль діагоналей у картині Нікола Пуссена «Аркадські пастухи»
30. Проаналізуйте композицію картини Дієго Веласкеса «Меніни». Чи збігаються її смисловий та геометричний композиційні центри?
31. Особливості однофігурних композицій
32. Проаналізуйте картину Джорджоне «Юдіф» як приклад однофігурної композиції
33. Проаналізуйте картину Антонелло да Мессіна «Святий Себастьян» як приклад однофігурної композиції
34. Особливості двофігурних композицій
35. Проаналізуйте картину Яна ван Ейка «Портрет подружжя Арнольфіні» як приклад двофігурної композиції
36. Проаналізуйте картину Томаса Гейнсборо «Портрет містера та місіс Ендрюс» як приклад двофігурної композиції
37. Особливості багатофігурних композицій
38. Особливості картини Леонардо да Вінчі «Таємна вечеря» як багатофігурної композиції
39. Особливості картини Рафаеля «Афінська школа» як багатофігурної композиції
40. Особливості картини Тінторетто «Таємна вечеря» як багатофігурної композиції
41. Особливості картини Ежена Делакруа «Свобода, що веде народ» як багатофігурної композиції
42. Розкрити поняття «золотий перетин». Навести приклади
43. Оберіть відомий вам живописний твір, в основі побудови якого лежать пропорції золотого перетину. Проаналізуйте цей твір
44. З чим, на вашу думку, пов'язано зміщення художником головної фігури з лінії золотого перетину? Наведіть приклади
45. Надати визначення «головному» і «другорядному» в композиції
46. Визначити та розкрити сутність композиційних прийомів портрета. Навести приклади
47. Визначити та розкрити сутність композиційних прийомів пейзажу. Навести приклади
48. Визначити та розкрити сутність композиційних прийомів натюрморту. Навести приклади.
49. Надати визначення поняттю «колорит». Проаналізуйте колорит відомої вам картини (на вибір)
50. Пояснити, у чому полягає гармонія кольорів живописного твору

Інформаційне забезпечення

Основна література

1. Вудфорд С. Як розглядати картини. Київ: «BookChef», 2020. 176 с.
2. Історія образотворчого мистецтва та архітектури / укладач О. Демідко. Київ: К-Ліра, 2021. 182 с.
3. Клековкін О. Ю. Мистецтво: методологія дослідження. Методичний посібник / Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України. Київ: Фенікс, 2017. 144 с.
4. Конспект лекцій з дисципліни «Мистецтвознавство» для студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» освітнього рівня «Бакалавр» / Герасімова Д. Л., Копилова Н. О. Одеса: ОДАБА, 2020. 41 с.
5. Шевнюк О. Л. Словник термінів образотворчого мистецтва: Навч. посіб.: Вид. 2-ге, виправлене і доповнене. Київ: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2015. 100 с.

Допоміжні джерела інформації

1. Безклубенко С. Д. Всезагальна теорія та історія мистецтва. Київ, 2003. 261 с.
2. Вельфлін Г. Ренессанс и барокко. Санкт-Петербург: Азбука-классика, 2004. 287 с.
3. Вечерський В. В. Золотий переріз // Велика українська енциклопедія. URL: https://vue.gov.ua/Золотий_переріз
4. Енциклопедія сучасної України. URL: <https://esu.com.ua/>
5. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої графії: навч. посіб. Вид. 2-ге. Київ: Вища школа, 2002. 191 с.
6. Левчук Л. Т., Кучерюк Д. Ю., Панченко В. І., Оніщенко О. І. Естетика. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 520 с.
7. Скринник-Миська Д. Методологічний дискурс у мистецтвознавстві: культурологічний аспект. Народознавчі зошити. 2012. № 1 (103). С. 90-97.
8. Тушева В.В. Зміни парадигми наукової діяльності у контексті мистецької освіти. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Кропивницький : РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2019. Вип. 176. С. 33–39.
9. Яремків М. М. Композиція: творчі основи зображення: навч. посіб. Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. 112 с.